

Formaliserede efteruddannelser – *faglige profiler*

Fagområdeudvalget v/ Johannes Krogh, Signe Düring (BS) og Sidse Arnfred
Fredag kl.8.30-9.30

Dagsorden

1. Introduktion - Signe Düring
2. Faglige profiler til etablering og til drøftelse - Johannes Krogh
3. Formaliseret efteruddannelse – et generisk format – Sidse Arnfred
Summe øvelse og plenum drøftelse
4. Etablering af Faglige Profil Udvalg (FPU) – Sidse Arnfred
Summe øvelse og plenum drøftelse
5. Opsamling og videre proces – Signe Düring

Hvad er der sket indtil nu?

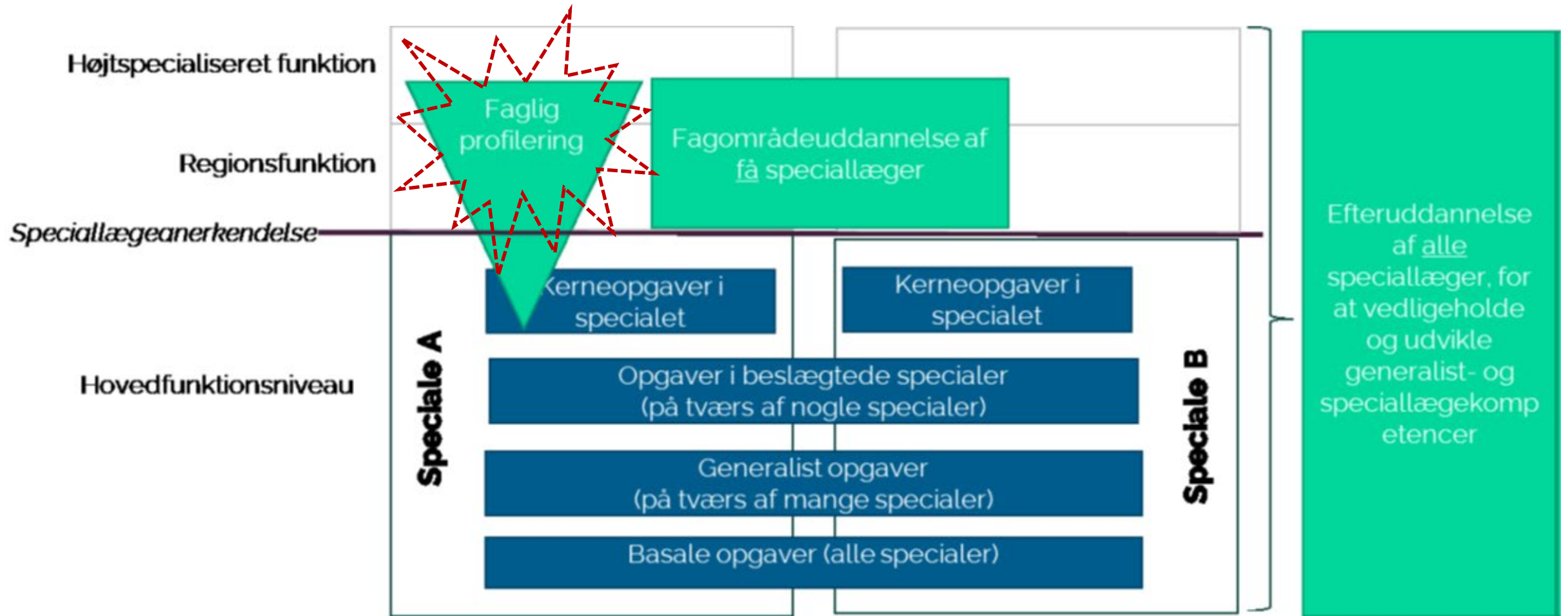

- Fagområde udvalget har været i gang i nogle år
- Fagområde udvalget afholdt sidste år symposium på årsmødet for at indsamle forslag og kommentarer
- Året før indhentet godkendelse fra bestyrelsen af udvalgte områder
- Arbejdet med at etablere en struktur og gennemføre de første er gået i gang i efteråret MEN

Fagområder antaget til etablering

Faglig profilering (= ”subspecialisering”)

- Erhvervelse af kompetencer indenfor et speciales opgaveområde
 - Systematisk og formaliseret i uddannelsesforløb
 - Gennem arbejde/interesse/forskning
- Skal ske med direkte kobling til patientens behov for behandlingstilbud indenfor specialet
- Faglig profilering skal underlægges sundhedsvæsenets behov også ift. at kunne sikre behandling med den demografiske udvikling
- SST vil følge udviklingen i formaliserede profileringer via Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse

Fra SST rapport 2023: "Fremtidens speciallæge"

13. Efteruddannelse der styrker speciallægekompetencen

Der skal ske et paradigmeskifte i den lægelige efteruddannelse, som tilgodeser, at fremtidens speciallæger skal kunne varetage specialets kerneopgaver, opgaver i beslægtede specialer, generalistopgaver og basale opgaver også i et længere tidsperspektiv. Formålet er at skabe bedre patientbehandling og patientforløb samt bedre brug af sundhedsvæsenets ressourcer.

Faglig profilering inden for specialets opgaver er nødvendig for, at sundhedsvæsenet kan tilbyde højt specialiseret behandling. Efteruddannelsesaktiviteter skal ikke kun omhandle faglig profilering, men også understøtte vedligeholdelse og udvikling af kompetencer, der gør at speciallægen kan varetage hovedparten af specialets kerneopgaver, opgaver i beslægtede specialer og generalistopgaver.

Der er et betydeligt ledelsesmæssigt ansvar samt et kollektivt og individuelt ansvar hos speciallæger for at realisere denne ændring.

Efteruddannelse bør planlægges på baggrund af en analyse/vurdering af speciallægenes behov inden for alle syv lægeroller.

Den lægelige efteruddannelse skal dokumenteres, og det bør tilstræbes, at effekten af efteruddannelsesaktiviteten kan vurderes i klinisk praksis.

Det kan være relevant at foretage kompetencevurdering i forbindelse med nogle typer efteruddannelse.

Efteruddannelsen bør generelt ikke tilrettelægges efter et CME-pointsystem eller med mål om re-certificering e. lign.

Retspsykiatri

Strafferetspsykiatrien omfatter i det væsentlige undersøgelse og behandling af psykisk afvigende og psykisk syge kriminelle.

Overlægen som ekspert på fagområdet opnår bl.a.:

- Psykopatologisk ekspertise
- Juridisk ekspertise
- Tværsektoriel ekspertise særligt med samarbejde med kriminalforsorg, politi, retsvæsen, statsadvokatur og kommunale myndigheder

Findes som subspeciale i en del andre lande

Ungepsykiatri

Overlægen som fagområdeekspert på området beskæftiger sig med udredning og behandling af patienter med psykiatrisk lidelse, der er i overgangen fra teenager til voksenliv.

Overlægen som ekspert på fagområdet opnår kompetencer omkring bl.a. :

- Overgangen fra B&U psykiatri til voksenpsykiatri.
- Arbejdet indenfor den multidimensionelle proces med fælles ansvar i tværfaglig planlægning, koordinering af omsorg og aktiv brugerinddragelse af unge.
- Aldersrelaterede psykopatologiske fremtrædelsesformer
- Tidlig opsporing
- Samarbejde med familie, netværk, arbejdsgiver, uddannelsesinstitutioner og jobcentre

Ældrepsykiatri

Bredt speciale med udredning og behandling af psykiske lidelser, der opstår hos personer over 65 år, samt behandling af ældre mennesker, der har udviklet kronisk psykisk sygdom i en yngre alder.

Overlægen som ekspert på fagområdet opnår kompetencer omkring bl.a. :

- Somatisk komorbiditet
- Neurodegenerative lidelser inkl. BPSD
- Samarbejde med pårørende
- Samarbejde med somatiske specialer
- Samarbejde tværsektorielt med egen læge, kommunale sektor (hjemmepleje, plejehjem), visitation m.v.

Ældrepsykiatri er velbeskrevet som subspecialer i en del lande (41% af vestlige lande i en nylig WHO undersøgelse). Patientforløbet i denne aldersgruppe er kompliceret af somatisk ko-morbiditet, demens og adfærdsforstyrrelser, der kræver ekstensivt samarbejde med somatiske specialer, hjemmepleje, plejehjem og andre kommunale enheder samt familien.

Misbrugspsykiatri

Beskæftiger sig med udredning og behandling af f.eks. alkohol-, narkotika- og andre problemstillinger med afhængighed

Overlægen som ekspert på fagområdet opnår kompetencer omkring bl.a.:

- Psykoterapeutisk behandling af afhængighed
- Farmakologisk behandling af afhængighed
- Viden om hvordan social kontekst inddrages i behandlingen
- Somatisk komorbiditet/følgesygdomme
- Tilbagefaldsprofylakse

Eksisterer som speciallægeuddannelse i nogle lande og som sideuddannelse i andre

Fagområder i forslag

Socialpsykiatri/ambulant psykiatri

- Socialpsykiatri beskæftiger sig med behovene hos mennesker med længerevarende og komplekse psykiske problemer ofte med fokus på livskvalitet og rehabilitering udover lindre symptomer.
- Patientforløbet involverer arbejde med pårørende, sociale myndigheder og sociale netværk for at fremme integration eller reintegration i lokalsamfundet og arbejdslivet. Der arbejdes tæt sammen med kommunale institutioner og frivillige organisationer.

Liaison-psykiatri

- Liaison-psykiatri beskæftiger sig med sameksistensen af somatiske og psykiatriske problemer, både som det ses blandt patienter med medicinske/kirurgiske lidelser, der kompliceres med psykiatrisk sygdom, og når psykiatrisk lidelse kompliceres af medicinske/kirurgiske lidelser.
- Subspecialet drives af et helhedsorienteret patient syn og patient forløbet præges i særlig grad i samarbejdet med somatiske specialer. Subspecialet omfatter også funktionelle lidelser
- Findes som subspecialer i 40% af vestlige lande

”klinik-psykiatri”

- Klinik-psykiatri beskæftiger sig med ambulante patient forløb, hvor psykoterapeutisk behandling og jobmæssig rehabilitering er et væsentligt fokus. Det omfatter også ambulante udredning af patienter, der ikke har omfattende tværsektorielle støttebehov. Samarbejdsfladen er praktiserende læger, psykologer samt kommunens jobcentre. Den faglige profil kan både lægge op til funktion i regionens psykoterapeutiske ambulatorier og til speciallægepraksis.
- Den faglige profiluddannelse kan med fordel kombineres med en psykoterapeutisk specialist uddannelse.

Formaliseret efteruddannelse – et generisk format

Sidse Arnfred, professor, formand for Fagområdeudvalget

Formålene med at indføre faglige profilering

At sikre og forbedre patientbehandlingen indenfor området på tværs af behandlingssektorer.

At højne det faglige niveau for den enkelte speciallæge.

At øge, tilføje eller vedligeholde lægelige kompetencer til specialet psykiatri.

Derudover stiler uddannelsesforløbet mod at skabe vigtige faglige relationer mellem speciallæger, der arbejder med samme type patientforløb og de øvrige aktører på området til gavn for patienterne.

Overordnet

*Den systematiske efteruddannelsen er for speciallæger i psykiatri, der ønsker at få en anerkendt faglig profil indenfor en specifik type patientforløb.
Der er krav om dokumentation*

- 2-årig individuel uddannelsesplan
- Mentor
- 15 kursusdage
- Kompetence logbog på patientforløb
- Videnskabeligt arbejde
- Klinisk tjeneste i relevant afsnit/ambulatorium
- Udveksling til anden relevant, evt højt-specialiseret, evt international, afdeling

Uddannelsesplanen

- **Vejleder/mentor:** Faglig Profil Udvalget foreslår en vejleder, som står for kompetencegodkendelse i uddannelsesforløbet. Vejlederne indsender evaluering årligt til Faglig Profil Udvalget.
- **Opstart af uddannelsesforløbet:** Når en individuel uddannelsesplan er aftalt og underskrevet af ansøger, vejleder samt arbejdsgiver(e), indsendes planen til Faglig Profil Udvalget, der vurderer om forløbet kan godkendes. Uddannelsen kan påbegyndes, når den individuelle uddannelsesplan er godkendt.

Uddannelseselementer

- Den systematiske efteruddannelse består af en teoretisk og praktisk del.
- Vægtning fastlægges af det enkelte Faglig Profil Udvalg.

- **15 teoretiske kursusdage med inddragelse af kliniske case-præsentationer**
- **Klinisk basisdel består af kompetencer, der opnås ved klinisk arbejde med profilens særlige patientforløb i 2 år med tilgang til og kompetenceevaluering af vejleder**
- **Videnskabelige kompetencer**
- **Udvekslingsbesøg** på anden psykiatrisk afdeling/klinik eller andet speciale.
- **Kompetenceopnåelse:** Beskrevne kompetencer/færdigheder skal gøres selvstændigt og yngre kolleger skal kunne oplæres og superviseres i de beskrevne færdigheder. Dokumentation for kompetencevurdering defineres af det enkelte Faglig Profil Udvalg.
- **Meritoverførsel:** Der er mulighed for meritoverførsel for allerede opnåede kompetencer eller kliniske ansættelser. Ansøgning om meritoverførsel vurderes af Faglig Profil Udvalget.
- **Godkendelse som speciallæge med faglig profil indenfor XX:** Dokumentation sendes ind til Faglig Profil Udvalget, der godkender, som forbehandling for DPS Bestyrelse. Bestyrelsen godkender formelt det gennemgåede uddannelsesprogram og udsteder diplom, der udleveres med festlighed ved næstkommende årsmøde.

Summe og Drøfte 1

10 min summe med sidemand/rundt-om-siddende

Hvad tænker I om det generiske program for en 2 årig uddannelse?

Styrker? Svagheder? Andre ideer om indhold?

Kunne I forestille jer at gå ind i sådant forløb? eller søge merit for jeres erfaring? og dermed få sådan en *godkendelse som speciallæge med faglig profil indenfor XX?*

Etablering af Faglige Profil Udvalg (FPU)

Sidse Arnfred, professor, formand for Fagområdeudvalget

Faglig Profil Udvalg for X

- 5 eksperter skal stå for det faglige indhold af den systematiske efteruddannelse med en given faglig profil.
- Gennem annoncering i DPS nyhedsbrev/website/årsmøde søges efter eksperter, der indstilles af Fagområde udvalget, og udnævnes af BS.

Med udgangspunkt i den generiske model udarbejdes initialt

1. Teoretisk kursus (hvis ikke det findes)
2. Overblik over relevante ansættelser for profilen
3. Kompetence profil og kompetencevurderingsredskaber til dokumentation af ekspertise.

Faglig Profil Udvalg for X

Den daglige drift:

- Godkendelse af uddannelsesplaner og tildeling af vejledere
- Tilsyn med den teoretiske uddannelse
- Vurdering af uddannelsesforløb og indstilling af kandidater til Bestyrelsen

Hvordan finder vi FPU-eksperterne?

- Ikke mange ansøgere efter opslag i efteråret..
- Fagområde udvalget kommer med nyt opråb - her under årsmødet og efter i nyhedsbrev/website
- Fagområdeudvalget håber på FPU med repræsentation af forskellige landsdele, køn og ekspertiseprofiler (om muligt)
- For at kunne sidde i FPU må man forventes at kunne opnå merit overførsel og selv kunne opnå godkendelse som speciallæge med faglig profil indenfor XX. I første omgang forsøger Fagområdeudvalget at sikre det.

Summe og Drøfte 2

10 min summe med sidemand/rundt-om-siddende

Hvad tænker I om at sidde i sådan et Fagligt Profil Udvalg?

Fordele? Ulemper?

Hvad skal der til for at nogen melder sig til posterne?

Er det bedst med annoncering – eller skal der bruges andre metoder?

Opsamling og videre proces